

כ"ז בשבט תשפ"ד
6 בפברואר 2024
מספר תלונה : 434/23

לכבוד
עו"ד אלעד מן,
באמצעות דוא"ל elad@man-barak.com

שלום רב,

הנדון: תלונתך מיום 8.8.2023

עיקרי תלונתך

1. בתלונתך שבנדון הלנת, בשם מרשתך "עמותת הצלחה לקידום חברה הוגנת (ע"ר)", על שיהוי אצל גורמי פרקליטות המדינה בקבלת החלטה בשאלת העמדתם לדין של תאגידי "וואלה תקשורת בע"מ", "ידיעות אחרונות בע"מ" ו"בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ" (להלן, בהתאמה: "וואלה", "ידיעות" ו-"בזק", וכולם יחד: "התאגידים") בגין חלקם בפרשות הנוגעות לתיקי 2000 ו-4000 (להלן: "תיקי האלפים"), המתנהלים בבית המשפט המחוזי בירושלים (להלן גם: "בית המשפט") במסגרת ת.פ. (י-ם) 67104-01-20 **מדינת ישראל נ' נתניהו** (להלן: "התיק המרכזי"). עוד הלנת, כי פניות שונות מצדך בסוגיה לא זכו לקבלת מענה.
2. מתלונתך שבנדון על נספחיה עולה, כי ביום 21.12.2022 פנית במכתב ליועצת המשפטית לממשלה, וביקשת כי זו תודיע בהקדם על הצפי לקבלת החלטה בדבר העמדתם לדין של התאגידים וכן תפרסם את נימוקיה ברבים. טענתך, כי במסגרת תיקי האלפים הוגשו לבית המשפט כתבי אישום עוד בשנת 2020 וזאת, בין היתר, נגד בעלי שליטה ומנהלים בתאגידים, וכי במסגרת ניהול התיקים נשמעות מזה זמן רב עדויות רבות בענייני התאגידים. חרף האמור, כך מכתבך, ועל אף פניות קודמות מטעם מרשתך ליועץ המשפטי לממשלה דאז ולפרקליטות המדינה, טרם התקבלה החלטה בשאלת העמדתם לדין. עוד ציינת, כי למיטב ידיעתה של מרשתך, במהלך חודש אוגוסט 2021 התקיימו שימועים לתאגידים הנזכרים, אך מאז טרם נודע על קבלת החלטה בעניינם, הגם שמדובר בתאגידים מרכזיים ובפרשות המצויות במוקד העיסוק המשפטי והציבורי בישראל.
3. בתלונתך טענתך, כי מלבד תשובה ראשונית ובלתי מחייבת למכתבך, אשר נשלחה אליך ביום 8.2.2023 מאת לשכת המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית), ולפיה הנושא נבחן "בימים אלו" וכי החלטה תתקבל "בהקדם האפשרי", לא קיבלת כל עדכון נוסף לגופם של

דברים, חרף תזכורות שונות שהעברת לגורמי הפרקליטות, כשהאחרונה שבהן נשלחה באמצע חודש אפריל האחרון.

4. כאמור במכתבנו אליך מיום 14.8.2023, תלונתך הועברה לקבלת התייחסות הגורמים הרלוונטיים. ביום 12.9.2023 התקבלה התייחסותה של עו"ד ליאת בן-ארי שווקי, המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית) (להלן: "המשנה לאכיפה כלכלית"). בהמשך, לבקשתנו, התקבלו בנציבות התייחסויות משלימות מן המשנה לאכיפה כלכלית, בימים 26.10.2023 ו-25.1.2024.

התייחסות המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית)

5. המשנה לאכיפה כלכלית פירטה את השתלשלות העניינים הרלוונטיים להבנת הדברים, כדלקמן:

א. ביום 14.2.2018 הועבר תיק החקירה בעניין ידיעות (תיק 2000) מרשויות החקירה לפרקליטות, וביום 2.12.2018 התקבל בפרקליטות התיק הנוגע לוואלה ולבזק (תיק 4000).

ב. ביום 28.2.2019 נשלחו מכתבי שימוע למספר חשודים בתיקי האלפים.

ג. ביום 28.8.2019 הועברה לפרקליט המדינה דאז חוות דעת, הממליצה על הגשת כתב אישום נגד וואלה ובזק בכפוף לשימוע, וכן נערכו דיונים בנושא בראשות היועץ המשפטי לממשלה דאז.

ד. ביום 2.9.2019 הועברה לפרקליט המדינה דאז חוות דעת הממליצה על הגשת כתב אישום נגד ידיעות בכפוף לשימוע, וכן נערכו דיונים בנושא בראשות היועץ המשפטי לממשלה דאז.

ה. ביום 21.11.2019 הוחלט על הגשת כתב אישום נגד כל התאגידים בכפוף לשימוע, וביום 23.12.2020 נשלחו לבאי-כוחם מכתבי שימוע.

ו. ביום 8.7.2021 הועבר לפרקליטות מסמך שימוע בכתב מטעם וואלה ובזק, האוחז מאות עמודים.

ז. ביום 16.8.2021 נערך שימוע בע"פ לוואלה ובזק. לדברי המשנה לאכיפה כלכלית, הגם שבהתאם למסמך השימוע הוא היה אמור להתקיים עד לסוף חודש מרץ 2021, באי-כוח התאגידים ביקשו לדחות את המועד, וזאת לנוכח היקף חומר החקירה והסגר שהוטל

באותה עת בישראל עקב מגפת הקורונה. תחילה אושרה דחייה בהגשת עיקרי הטיעון וקיום השימוע עד לסוף חודש מאי, ולאחר מכן אושרה ארכה נוספת.

ח. ביום 19.9.2021 העבירו וואלה ובזק טיעונים בכתב בהיקף של עשרות עמודים, וכן השלמות טיעון בכתב לגבי עניינים מסוימים שעלו לאחר ובעקבות השימוע בעניינים. כמו כן, נמסרו לעיון רשויות התביעה נהלים מעודכנים שאימצו התאגידים לאחר קרות האירועים, בתחומים הרלוונטיים לחשדות.

ט. בחודש אוקטובר 2021 נערך שימוע בעל פה לידיעות. לדברי המשנה לאכיפה כלכלית גם באי-כוח תאגיד זה ביקשו לדחות את מועד השימוע, שהיה אמור להתקיים עד לסוף חודש מרץ, וזאת, בין היתר, לנוכח מגפת הקורונה והעובדה כי הם ייצגו במקביל את אחד הנאשמים בתיק המרכזי, שכבר החל להתנהל.

י. ביום 8.11.2021 העביר תאגיד ידיעות השלמה בכתב לטיעונו בשימוע.

יא. ביום 28.9.2022 העביר הצוות המטפל בתיק בפרקליטות חוות דעת שלאחר שימוע בעניינם של וואלה ובזק, וביום 6.10.2022 הועברה חוות דעת שלאחר שימוע בעניין ידיעות.

יב. ביום 14.3.2023 הועברו לפרקליט המדינה חוות דעת סופיות לגבי כל התאגידים, המחזיקות עשרות עמודים.

יג. ביום 23.4.2023 התקיימה ישיבה אצל פרקליט המדינה, שבמהלכה נדרשו השלמות לחוות הדעת.

יד. ביום 11.5.2023 נערכה ישיבה אצל פרקליט המדינה בנושא העמדתם לדין של התאגידים, שבעקבותיה ולבקשתו, הועברה אליו ביום 15.5.2023 חוות דעת משלימה.

טו. ביום 7.9.2023 הודיעה היועצת המשפטית לממשלה כי היא אינה נדרשת על פי דין לקבל החלטה בתיק, ופרקליט המדינה אישר את חוות הדעת.

טז. לאחרונה הוחלט, על דעת פרקליט המדינה והמשנה לאכיפה כלכלית, כי התיקים בעניין וואלה וידיעות ייסגרו, ובעניין בזק הוסכם על תנאיו ונוסחו של הסדר להפסקת הליכים מותנית בהתאם לסימן ב' לפרק ט'1 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, שבמסגרתו תודה החברה בעובדות המגבשות עבירת שוחד ועבירות לפי חוק ניירות ערך, ותחויב לשלם סכום של 800,000 ₪.

6. לאחר זאת התייחסה המשנה לאכיפה כלכלית לגוף תלונתך ומסרה, כי תהליך ארוך קדם להכרעה בשאלת העמדתם לדין של התאגידים, מאחר שעם העברת התיקים מרשויות החקירה – המשטרה ורשות ניירות ערך – לפרקליטות, נדרש היועץ המשפטי לממשלה דאז לקבל החלטה בשאלת העמדתם לדין של הנאשמים בשר ודם בתיקי האלפים. בהקשר זה נטען, כי בתיק החקירה הנוכחי נודעה חשיבות מיוחדת להכרעה בעניינם של החשודים בשר ודם, נוכח העובדה שהחשוד העיקרי בתיקים אלה מכהן כראש ממשלת ישראל, והיה צורך ציבורי מיוחד להגיע להכרעה מהירה ביחס לחשדות נגדו.
7. לדברי המשנה לאכיפה כלכלית, רק לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה דאז קיבל את ההחלטה והתיק המרכזי החל להתקדם, ניתן היה להחליט בעניין שאלת העמדתם לדין של התאגידים. לפיכך, כך ההתייחסות, היה על ההחלטה בעניינם של התאגידים להביא בחשבון את ניהול ההליכים המקבילים בבית המשפט המחוזי בירושלים ובבית המשפט המחוזי בתל-אביב, כפי שיפורט להלן.
8. המשנה לאכיפה כלכלית ציינה, כי בבית המשפט המחוזי בירושלים מתנהל התיק המרכזי, שהינו בעל היקף עצום, כאשר כתב האישום נוגע לארבעה נאשמים, ביניהם ראש הממשלה, ומונה שלושה אישומים מורכבים. המדובר בכתב אישום הכולל מאות עדי תביעה, כאשר התיק מתנהל שלוש פעמים בשבוע בבית המשפט, ומשמעותו הציבורית נרחבת.
9. במקביל, מתנהל תיק פלילי נוסף בבית המשפט המחוזי בתל אביב (ת"פ 51538-12-20) נגד מר שאול אלוביץ' (המואשם גם בתיק המרכזי) ונגד שמונה נאשמים נוספים, המואשמים בעבירות מרמה ובעבירות דיווח לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, בין היתר בקשר למסכת עובדתית דומה למושא האישום בתיק 4000. עם זאת, באישומים אלה תאגידי וואלה ובזק אינם בגדר חשודים.
10. לדברי המשנה לאכיפה כלכלית, ניהול ההליכים המקבילים הוא עניין יוצא דופן כשלעצמו, משום שנוסף על הצורך לבחון שאלות מורכבות הנוגעות לתשתית הראייתית, נדרשת גם בחינה קפדנית של משמעותם ומורכבותם של ניהול הליכים נוספים, הן מבחינת ניהול ההגנה של התאגידים, והן במישור הסיכון לקבלת הכרעות עובדתיות ומשפטיות סותרות.
11. המשנה לאכיפה כלכלית הוסיפה וציינה, כי ההחלטה הסופית לגבי ההעמדה לדין בנסיבות דנן נוגעת לשלושה תאגידים שונים, אשר יש לשקול את עניינו של כל אחד מהם בנפרד, כאשר לתאגידים השונים מיוחסות עבירות שונות. זאת ועוד, במקביל לפרשות אלו טופל גם עניינם של תאגידים נוספים מקבוצת יורוקום, אשר קיבלו מכתבי שימוע ובעניינם נערך הסדר טיעון.

12. היבט נוסף עליו עמדה המשנה לאכיפה כלכלית בהתייחסותה, הוא היקף החומרים העומדים בבסיס מתן ההחלטה. לדבריה, היקפם של המסמכים שהוגשו מטעם התאגידים במסגרת הטיעונים בכתב, לפני ואחרי השימוע, היה רחב, ובחינתם דרשה משאבים וזמן רבים.
13. לדברי המשנה לאכיפה כלכלית, השיקולים האמורים, אשר משקפים מקצת מהשיקולים הרלוונטיים לקבלת ההחלטות בעניין התאגידים, מעידים על הקושי שבקבלתן. היא שבה והדגישה כי השאלות המשפטיות ומורכבותן, היקף החומר הרלוונטי, בחינת ההחלטה ביחס לכל תאגיד בנפרד, כמו גם האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין של התאגידים – כל אלו הובילו למורכבות בקבלת ההחלטות הנדרשות. לנסיבות לעיל, כך הוסיפה וציינה המשנה לאכיפה כלכלית, יש להוסיף את מעורבותם של פרקליט המדינה והיועצת המשפטית לממשלה והצורך בקבלת ההחלטות על ידיהם.
14. המשנה לאכיפה כלכלית הוסיפה וציינה באשר למשך הטיפול בתיקים, כי בעניין זה המצב החוקי היום, שונה מזה שהיה עת הועברו התיקים מרשויות החקירה לפרקליטות, כדלקמן:
- א. בחודש ינואר 2019 פורסם ברשומות תיקון מס' 87 לחוק סדר הדין הפלילי (להלן: "התיקון" ו-"חסד"פ", בהתאמה), שעניינו רפורמה מהותית בנוגע למשכי זמן, הן ביחס להתיישנות עבירות פליליות ועונשים, והן ביחס להליכי חקירה והעמדה לדין.
- ב. התיקון נכנס לתוקפו בחודש אוקטובר 2019, ובמסגרתו נקבע בחסד"פ, בין היתר, סעיף 57 לחוק, לפיו משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין, וכי לא יוגש כתב אישום נגד אדם אם חלפו תקופות אלה, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.
- ג. ההנחיה הרלוונטית לענייננו לנוכח הסעיף האמור, היא הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 (להלן: "ההנחיה"). במועד התיקון, ההנחיה שבתוקף הייתה משנת 2010, ובחודש מרץ 2020 היא עברה תיקון מקיף. מאז תוקנה פעמיים נוספות, כאשר ההנחיה שבתוקף היום היא מחודש אפריל 2023.
- ד. לדברי המשנה לאכיפה כלכלית, המועד הקובע לצורך חישוב פרקי זמן הטיפול הוא מועד הגשת כתב האישום, ובענייננו, הגם שאין כוונה להגיש כתב אישום, ההנחיה שבתוקף כיום ושנכון לפעול לפיה היא ההנחיה המתוקנת מחודש אפריל 2023. אולם, המשנה לאכיפה כלכלית ביקשה שלא להתעלם מכך, שהתיקים מושאי

תלונתך הגיעו לפרקליטות לפני שנקבע התיקון, ולפני השינוי המקיף שעברה ההנחיה בחודש מרץ 2020.

ה. מכל מקום, בהתאם להנחיה שבתוקף כיום, פרק הזמן המירבי, לטיפול בכל אחד מהתיקים הינו, כדלקמן: בתיק 2000 – 18 חודשים (הגם שבאופן עקרוני, פרק הזמן שעומד לטיפול התביעה הוא פרק הזמן הקצוב לטיפול בעבירה החמורה שבגינה נפתח התיק בפרקליטות, ובמקור נפתח התיק על עבירת שוחד, שפרק הזמן הקצוב לטיפול בה הוא 24 חודשים); ובתיק 4000 – 24 חודשים. זאת, בהתאם לעבירות המיוחסות בכתב האישום שהוגש בתיק המרכזי בפרשה זו.

ו. המשנה לאכיפה כלכלית מסרה כי אין חולק, שבמהלך הטיפול בתיק זה היו חריגות מפרקי הזמן המרביים כפי שנקצבו בהנחיה. אולם לטענתה, בדיקה פרטנית של עצירות הטיפול שהיו לאורך הטיפול בתיק, הן במסגרת השלמות חקירה – והיו כאלו לא מעט - הן במסגרת הליכי שימוע, דורשת עבודה בהיקף שיפגע כעת בטיפול בתיקים, שכן על בדיקות כאלה להתבצע בעיקר על ידי אותם גורמים המטפלים בתיקים גופם.

ז. לשאלתנו, ציינה המשנה לאכיפה כלכלית, כי לא ניתנו ארכות פורמליות בכתב לטיפול בתיקים, וכי רק ביום 25.1.2024 ביקש פרקליט המדינה ארכה בדיעבד לגבי חריגה מן המועדים בעניין בזק.

15. באשר לטיפול במכתבך מיום 21.12.2022 ובפניות העוקבות לו, ציינה המשנה לאכיפה כלכלית כי המכתב, המופנה אל היועצת המשפטית לממשלה, הועבר ביום 30.1.2023 לטיפול לשכתה. לדבריה, אכן שלחת מספר תזכורות לטיפול במכתבך, אך פניותך קיבלו מענה הן מלשכתה והן מלשכת פרקליט המדינה, כפי שיפורט להלן:

א. ביום 10.1.2023 הועבר מכתבך מלשכת היועצת המשפטית לממשלה לטיפול לשכת פרקליט המדינה. באותו יום שלחת גם אתה את מכתבך ללשכת פרקליט המדינה.

ב. בימים 30.1.2023, 7.3.2023, ו-14.4.2023 נשלחו על ידיך תזכורות ללשכת פרקליט המדינה בדבר הטיפול במכתבך.

ג. ביום 30.1.2023 הנחה פרקליט המדינה את המשנה לאכיפה כלכלית לטפל במכתבך.

ד. במענה שנשלח אליך מטעם לשכת פרקליט המדינה ביום 12.03.2023 נמסר לך, כי המכתב הועבר לטיפול לשכת המשנה לאכיפה כלכלית, אשר התבקשה לבחון את הדברים ולהשיב לך במישרין בתום הבדיקה.

ה. בהתאם להנחיית פרקליט המדינה, המכתב ופניותיך הועברו לטיפול של לשכת המשנה לאכיפה כלכלית, ובמענים שנשלחו מטעמה בתאריכים 8.2.2023 ו-23.4.2023 נמסר לך, כי הנושא נבחן בימים אלה מתוך כוונה לקבל הכרעה בהקדם האפשרי, כל זאת בכפוף למורכבות הדברים. עוד הובהר, כי תעודכן מיד לאחר קבלת ההחלטה לגופם של דברים.

דיון והכרעה

16. בתלונתך הלנת על שיהוי אצל גורמי הפרקליטות בקבלת החלטה בדבר העמדתם לדין של התאגידים שהיו מעורבים, לכאורה, בפרשות העומדות ביסוד תיקי האלפים, ועל כך שפניותיך בסוגייה לא נענו לגופן.

17. בהתייחסות המשנה לאכיפה כלכלית והתובעת בתיקי האלפים, פורטו הנסיבות המורכבות והמיוחדות בגינן התעכבה קבלת ההחלטה, עד לאחרונה. בנוסף, התבקשתי לדחות את טענתך הנוספת לעניין העדר קבלת מענה לפניותיך השונות בסוגייה.

18. כפי שהוזכר בהתייחסות הפרקליטות, על משך הטיפול של גורמי הפרקליטות בעניינם של התאגידים להיבחן על יסוד הוראות ההנחיה, שכותרתה "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום". ההנחיה קובעת את פרקי הזמן המרביים המוקצים לטיפול של התביעה בתיקי החקירה המונחים לפתחה, כאשר אלו נמנים החל ממועד הגעתו של תיק החקירה אליה, ועד לקבלת ההחלטה הסופית בו בדבר העמדה לדין או סגירתו של התיק.

19. בצד פרקי הזמן המרביים לטיפול בתיק חקירה, מונה ההנחיה עילות שבהתקיימן ייעצרו פרקי זמן אלו, וביניהן היא נוקבת בתקופה שממועד הגשת בקשה לשימוע או ממועד ההודעה לחשוד על אפשרות להגיש בקשה לשימוע – לפי המוקדם שביניהם – ועד למועד האחרון של ההחלטה בהליכי השימוע או עד למועד האחרון לקיום השימוע – על פי המאוחר שבהם. פרק הזמן המירבי בעניינו של שימוע, אשר לא יימנה במסגרת סד הזמנים המוקצה לטיפול של התביעה בתיק, עומד על 6 חודשים, אך ניתן להאריך את התקופה האמורה מעבר ל-6 חודשים בהסכמת באי כוחו של החשוד, או ככל שפרקליט המחוז (או יחידת התביעות) קבע כי בנסיבות העניין יש הצדקה להארכת המועד עד להחלטה סופית בשימוע (ראה סעיף 4(ג)(3) להנחיה).

20. עוד יש להדגיש, כי ההנחיה מאפשרת לגורמי התביעה לחרוג מסד הזמנים הקבוע בה, ולבקש להאריך את פרק הזמן המוקצב לטיפול בתיק, וזאת בשים לב, בין היתר, להיקפו של תיק החקירה, מורכבותו המשפטית, וקיומן של זיקה או תלות בינו לבין תיקים או חקירות אחרים (ראה סעיף 4(ד) רישא). הארכות ניתנות לתקופות קצובות של ששה חודשים,

ועל דרך הכלל מותנות בבקשת אישור מראש או בדיעבד מגורמי פרקליטות בכירים, ובנסיבות מסוימות מהיועצת המשפטית לממשלה (ראה סעיפים 4(ד) ו-4(ה) להנחיה).

21. בשים לב להוראות לעיל, אחזור על עיקרי הנתונים הרלוונטיים למשך טיפול גורמי הפרקליטות בתיקים, כפי שפורטו בהתייחסות הפרקליטות.

22. בנוגע לתאגידי וואלה ובזק (תיק 4000) נמסר כדלקמן:

א. תיק החקירה בעניינם של וואלה ובזק הגיע לפרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה) (להלן: "פרקליטות המחוז") ביום 2.12.2018.

ב. בתיק זה נשלחו מכתבי שימוע לחשודים בשר ודם ביום 28.2.2019, וביום 21.11.2019 הוחלט על הגשת כתב אישום נגד חשודים אלה.

ג. ביום 28.8.2019 הועברה לפרקליט המדינה דאז חוות דעת הממליצה על הגשת כתב אישום נגד וואלה ובזק, בכפוף לשימוע, וביום 23.12.2020 נשלחו אליהם מכתבי השימוע.

ד. ביום 16.8.2021 נערך שימוע בעל-פה לוואלה ובזק, וביום 19.9.2021 תאגידים אלו העבירו לפרקליטות המחוז מסמך טענות משלים.

ה. ביום 28.9.2022 הוגשה חוות הדעת שלאחר שימוע מטעם צוות התיק בפרקליטות המחוז.

23. לעניין משך הטיפול בתיק בעניין ידיעות (תיק 2000) נמסרו הנתונים הבאים:

א. ביום 14.2.2018 הגיע התיק לפרקליטות המחוז.

ב. ביום 28.2.2019 נשלח מכתב שימוע בעניינו של ארנון מוזס, וביום 21.11.2019 הוגש כתב האישום נגדו.

ג. ביום 2.9.2029 הועברה לפרקליט המדינה דאז חוות דעת הממליצה על העמדתו לדין של תאגיד ידיעות, בכפוף לשימוע, וביום 23.12.2020 נשלח אליו מכתב שימוע.

ד. בחודש אוקטובר 2021 נערך לידיעות אחרונות שימוע בעל-פה, וביום 8.11.2021 השלים התאגיד את טיעוניו בכתב.

ה. ביום 6.10.2022 הועברה חוות הדעת שלאחר שימוע מטעם צוות התיק בפרקליטות המחוז.

24. כאמור, ביום 14.3.2023 הועברו לפרקליט המדינה חוות דעת סופיות שלאחר שימוע לגבי כלל התאגידים; בימים 23.4.2023 ו-11.5.2023 נערכו ישיבות בנושא ההעמדה לדין אצל פרקליט המדינה, אשר ביקש השלמות שונות, וביום 15.5.2023 הועברה אליו חוות דעת משלימה. בתחילת חודש ספטמבר 2023 הוברר כי היועצת המשפטית לממשלה אינה נדרשת לקבל החלטה לעניין העמדת התאגידים לדין, וזו התקבלה לאחרונה על ידי פרקליט המדינה.
25. מכלל הנתונים שפורטו לעיל ניתן ללמוד, כי מאז הגיע התיק בעניינם של וואלה ובזק לטיפול פרקליטות המחוז חלפו כ-5 שנים, ומאז החל טיפולה בתיק הנוגע לידיעות אחרונות חלפו קרוב ל-6 שנים – עד לקבלת החלטות בענייניהם.
26. זאת ועוד, פרק זמן ממושך מתוך התקופות המצוינות לעיל – העומד על כ-16 חודשים – חלף ממועד הגשת חוות הדעת של פרקליטות המחוז, הממליצות על הגשת כתב אישום נגד התאגידים בכפוף לשימוע, ועד שנשלחו מכתבי השימוע, המפרטים את עיקרי החשדות כנגדם.
27. עוד ניתן להסיק, כי תקופה ארוכה נוספת הוקדשה להכנת חוות הדעת שלאחר שימוע, אשר נמשכה למעלה מ-16 חודשים, וזאת החל ממועד קבלת השלמות הטיעונים בכתב מטעם התאגידים ועד שהגישה פרקליטות המחוז את חוות הדעת הסופיות בעניינם לפרקליט המדינה. התמשכות זו הצטרפה לדחיות של מספר חודשים (כארבעה חודשים בעניין וואלה ובזק וכשבעה חודשים בעניין ידיעות), אשר אושרו קודם לכן לביצוע השימועים גופם, לבקשת באי כוחם של התאגידים.
28. פרקי זמן אחרונים אלה באו בגדרי תקופת השימוע, הנמנית מאז הודע לתאגידים על זכותם לשימוע ועד לקבלת ההחלטה בהליכי השימוע (להלן: "תקופת השימוע"). כאמור בסעיף 4(ג)3 להנחיה, אין למנות את תקופת השימוע במסגרת משך הטיפול המירבי המוקצב לגורמי התביעה בתיק, כל עוד זו אינה עולה על 6 חודשים, או על תקופה ארוכה יותר, שנקבעה בהסכמה או על ידי פרקליט המחוז. בענייננו מסרה המשנה לאכיפה כלכלית כי לא ניתנו אורכות פורמליות, ומכל מקום מדובר בתקופת שימוע ארוכה במיוחד – למעלה מ-3 שנים חלפו מאז נשלחו מכתבי השימוע לכלל התאגידים ועד לקבלת ההחלטה בתיקים.
29. אין חולק, כי התיקים מושאי התלונה הינם מורכבים ורחבי היקף וכן מתאפיינים בנסיבות ייחודיות, וכל אלו השליכו על משך הטיפול בהם.
30. כפי שפורט בהרחבה בהתייחסות לתלונתך, גורמי הפרקליטות נדרשו להקדים ולקבל החלטה בעניינם של החשודים בשר ודם בתיקים אלו, ובראשם ראש ממשלה מכהן,

ובהמשך לשקול את השלכות ניהול התיק העיקרי (וכן הליך נוסף שהתנהל בבית המשפט המחוזי בתל אביב), עובר לקבלת החלטה בעניין העמדתם לדין של התאגידים. כמו כן, היה עליהם ליתן את הדעת לעובדה כי לפנינו מספר תאגידים, החשודים בעבירות שונות, ולחומר הראיות הרב בתיקים, מאפיינים שדרשו הכנת מכתבי שימוע ארוכים, אשר בהמשך הובילו, מטבע הדברים, להגשת טיעונים נרחבים בכתב מטעמם של החשודים במסגרת תקופת השימוע. טיעונים אלו הובילו, בהכרח, לעבודה מאומצת וממושכת של גורמי הפרקליטות ולדיונים רבים, לעיתים בשיתוף פרקליט המדינה, בשאלה העומדת על הפרק.

31. כמו כן, לא נעלם מעיניי האמור בהתייחסותה של המשנה לאכיפה כלכלית, לפיו במהלך התקופה הארוכה שבה טופל התיק, חלו שינויים מסוימים בחקיקה ובהנחיות בנוגע למשך טיפולה של התביעה בתיקי חקירה. בהקשר זה יצוין, כי כפי שהוזכר בהתייחסות הפרקליטות, התקופה הקצובה בהנחיה לטיפול בתיק שבו מספר נאשמים ואישומים, נגזרת מן העבירה החמורה יותר באותה פרשה, ובמקרה זה 24 חודשים, הקצובים לטיפול בתיק שעניינו במקור היה עבירת שוחד.

32. **ואולם, גם בהינתן המאפיינים האמורים, דומה שמשך הטיפול בתיקים, ובעיקר משך תקופת השימוע, חרגו מגדרי הסביר.**

33. הימשכות הליכי השימוע, אשר התארכו כאמור כ-3 שנים, היה בה כדי לפגוע בניהול מיטבי של ההליך הפלילי, ואין להוציא מכלל אפשרות כי הזמן הרב שחלף, עמד, בין היתר, ברקע ההחלטות שהתקבלו בסופו של יום. זאת, מבלי להקל ראש במטרת השימוע, שהינה לאפשר לנאשמים לשכנע את גורמי התביעה כי חומר הראיות בעניינם או אינטרס הציבור אינו מצדיק הגשת כתב אישום נגדם (סעיף 2 להנחיית היועצת המשפטית לממשלה מס' 4.3001 "טיעון לפני הגשת כתב אישום פלילי (שימוע)").

34. לעניין זה ראוי לציין, כי בסעיף 60א לחסד"פ, שמכוחו מתנהלים הליכי שימוע, נקבע כי הגבלות הזמן שנקבעו בהוראות החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, אינן חלות לעניין זה, "ואולם תינתן לחשוד הודעה בכתב על החלטת רשות התביעה **בהקדם האפשרי**".

35. בשולי הדברים יוער, כי בהתאם להנחיית פרקליט המדינה, שהותקנה מכוחו של סעיף 60א, יש לקיים שימוע בכתב בתוך 30 ימים ממועד ההודעה לחשוד, ובנסיבות דנן, ניתנו מראש 90 ימים, וגם ממועד זה, כאמור לעיל, הייתה חריגה של מספר חודשים במועד קיומו של השימוע, הגם שזו התרחשה עקב בקשות דחייה מטעמם של הסנגורים, שנימוקיהן בצידן.

36. בהתייחסות הפרקליטות נטען, כי חישוב מדויק של משך הזמן שבו טופל התיק על ידיה, בין היתר תוך לקיחה בחשבון של תקופות בהן נערכו השלמות חקירה, ידרוש עבודה העלולה לפגוע בניהול התיקים גופם. על כן, לא עמדנו על בדיקה פרטנית של כל שלב ושלב בטיפול, מעבר למפורט לעיל. יחד עם זאת אע"פ, כי דומה שתיעוד ראוי ומסודר של כלל הפעולות שננקטו בתיקים, היה בכוחו לייתר עבודה כזאת ולאפשר מתן נתונים ברורים ביתר קלות.
37. מכל מקום, גם בהיעדר חישוב מדויק כאמור, אין חולק כי בסופו של יום התקבלו ההחלטות בתיקים רק לאחר תקופות הארוכות פי שניים וכמעט פי שלושה מן התקופות המרביות המנויות בהנחיה; וכפי שהוסכם בהתייחסות הפרקליטות, אין חולק גם על כך שמשך טיפולה בתיקים חרג מן הקבוע בהנחיה. זאת, כאמור, מבלי שניתנה לכך ארכה פורמלית, אשר התבקשה רק לאחרונה בעניין בזק.
38. בעת האחרונה הולכת וגוברת ההכרה ארוכת השנים בדבר חשיבותו המכרעת של אמון הציבור במוסדות הציבור בכלל, ובמערכת המשפט בפרט. אף לא יהא זה מופרז לומר, כי אמון זה הוא הנקודה הארכימדית שבה תלוי בניין המערכת כולה. אמון הציבור לא יושג, כאשר טחנות הצדק טוחנות כה לאט.
39. בהקשר זה יש לציין, כי בצד ההבנה לדברי הפרקליטות, לפיהם רגישות הנושא ומורכבותו הביאה למשנה זהירות ולעיכובים בקבלת ההחלטות, הרי ששיקול זה כשלעצמו אמור לפעול גם בכיוון ההפוך: דווקא בסוגיות רגישות וסוערות ממין זה, אשר בהיבטים אחרים שלהן התקבלו החלטות דרמטיות זה מכבר, נכון היה לזרז ככל הניתן את קבלת ההחלטות ביתר ההיבטים, ולא להותיר פתח ללזות שפתיים.
40. **בשים לב לכלל האמור לעיל, מצאתי את תלונתך מוצדקת.**
41. אשר להשגותיך הנוגעות למתן המענה למכתבך מיום 21.12.2022 ולפניותיך העוקבות, הרי שלא מצאתי כי נפל פגם ממשי בהתנהלות גורמי הפרקליטות בסוגיה זו, לנוכח הוראות החוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958 והנחיית היועצת המשפטית לממשלה מס' 3.1004 שהותקנה לפיו.
42. כמפורט לעיל, מכתבך אשר מוען ליועצת המשפטית לממשלה, קיבל מענה מטעמה ביום 10.1.2023, לפיו הוא מועבר לטיפול של לשכת פרקליט המדינה. ביום 10.1.2023 העברת אף אתה את מכתבך ללשכת פרקליט המדינה, וביום 30.1.2023 זה הועבר על ידיו לטיפול לשכת המשנה לאכיפה כלכלית, אשר השיבה למכתבך ביום 8.2.2023. בנוסף, התזכורות ששלחת ללשכת המשנה לאכיפה כלכלית בימים 14-15.4.2023, נענו על ידיה ביום

מדינת ישראל
משרד המשפטים

נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות (נת"ם)

23.4.2023, כאשר בשני המענים מטעמה נמסר, כי ההכרעה בשאלת ההעמדה לדין של התאגידים תתקבל בהקדם האפשרי, בכפוף למורכבות הדברים.

43. עוד ניתן ללמוד, כי מלבד העברת מכתבך לשכת פרקליט המדינה ביום 10.1.2023, שלחת ללשכה זו תזכורות בימים 30.1.2023 ו-7.3.2023, וזו השיבה לכלל פניותיך ביום 12.3.2023, ומסרה כי הסוגייה הרלוונטית תטופל על ידי המשנה לאכיפה כלכלית, וכי מענה יימסר מטעמה. הגם שראוי היה כי לשכת פרקליט המדינה תשיב לפניותיך עד לסוף חודש פברואר 2023, לא מצאתי, כאמור, כי שיהוי זה מצביע על פגם של ממש בהתנהלותה, ודאי משקיבלת מענה מטעמה של המשנה לאכיפה כלכלית עוד בתחילת החודש האמור.

בכבוד רב,

מנחם פינקלשטיין, נציב